

KNJIGE

O ODGOJU I OBRAZOVANJU S RAZLIČITIH MOTRIŠTA

Izlaganja sa
znanstvenoga skupa
Urednici Slobodan
Kaštela i Vladimir
Strugar
HAZU
Zagreb – Bjelovar,
2017.

**S OBZIROM NA VAŽNOST SREDIŠNJE TEME – ODGOJ I
OBRAZOVANJE – OBJAVLJENI ČLANCI, SA ZAKLJUČCIMA
SA ZNANSTVENOGA SKUPA, BIT ĆE SVAKAKO ZANIMLJIVI
I KORISNI KAKO ZA PEDAGOŠKU PRAKSU TAKO I ZNAN-
STVENICIMA U ODGOJU I OBRAZOVANJU KAO POTICAJ
NOVIM INTERDISCIPLINARNIM ISTRAŽIVANJIMA**

Pređ čitateljima je jedanaesti svezak Radova Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, časopisa što ga jednom godišnje izdaje u naslovu časopisa spomenuti vrlo agilni Zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (glavni i odgovorni urednik prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, urednik prof. dr. sc. Vladimir Strugar), u kojemu se jednom godišnje tematski obrađuje neka tema od širega društvenoga značaja, bilo u lokalnim okvirima, bilo u nacionalnima. U ovome jedanaestom svesku tema je *Odgoj i obrazovanje: interdisciplinarne perspektive*, a zapravo je riječ o izlaganjima s istoimenoga znanstvenoga skupa što ga je u rujnu prošle godine u Bjelovaru organizirao Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (uz suorganizatorsku pomoć Grada Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije, Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Hrvatskoga pedagoško-književnoga zbora te medijsko pokroviteljstvo Školskih novina).

Izbor takvoga tematskoga okvira objasnili su urednici u Predgovoru: „Odgoj i obrazovanje predmet su znanstvenog istraživanja pedagogije. Međutim, s obzirom na bitna obilježja fenomena odgoja i obrazovanja (svrhovitost, društvena, povijesna, generacijska pojava), u njegovo se proučavanje uključuju i druge znanosti i znanstvene discipline pa se podržava interdisciplinarni pristup”, pišu urednici Kaštela i Strugar, objašnjavajući znanstveno polazište na kojemu se temeljio spomenuti znanstveni skup, dodajući kako su interdisciplinarni pristup odgoju i obrazovanju omogućila, prije svega, sociološka (sociologija obrazovanja), psihološka, filozofska i pedagoška istraživanja, zatim prirodne i medicinske znanosti te istraživanja i promišljanja te teme s religijskoga motrišta.

Tako shvaćenu interdisciplinarnost zrcale i izlaganja sabrana u ovom svesku *Radova* (17 cjelovitih izlaganja od 20 izlaganja koliko ih je

bilo održano na samome skupu). Društveni kontekst obrazovanja razmatra Ivan Cifrić, koji smatra da odnos društva i obrazovanja nije politički problem (iako se tako često predstavlja, pogotovo kad riječ o obrazovnim reformama), nego u biti sociokulturni problem kao problem razvoja društva. Mira Čudina-Obradović, na temelju najnovijih rezultata istraživanja, analizira promjene u gledištima u psihologiji i sociologiji obrazovanja i njihove posljedice za sadašnju i buduću pedagošku praksu. Dubravka Miljković usredotočila se na psihološku (ne)otpornost današnje djece i mladih, s obzirom na „epidemiju popustljivoga odgoja” ponajprije u obitelji, pri čemu odgojno-obrazovni proces u školi, smatra ona, nerijetko, nažalost, slijedi taj trend popustljivosti, što sve skupa u konačnici bitno pridonosi psihološkoj neotpornosti današnje djece i mladih suočenih s izazovima života.

Filozofske poglede na svrhovitost odgoja i obrazovanja eksplicira Zvonimir Komar, dok se Vladimir Paar pozabavio interdisciplinarnom perspektivom prirodoslovnih predmeta u odgoju i obrazovanju, a Nikola Pastuović istraživanjima obrazovanja odraslih. O izazovima i trendovima u multimedijskoj didaktici (jednom, za naše prilike, posve novom didaktičkom području) s pedagoškoga gledišta raspravljaju u zajedničkom članku Milan Matijević i Tomislav Topolčan, a svijetom medija, dakako opet s pedagoškoga motrišta, bavi se i Davorka Bačeković-Mitrović, koja razmatra teoriju medija Marschalla McLuhana, čije spoznaje, smatra ona, mogu pomoći učiteljima i nastavnicima u boljem razumijevanju prirode medija u svakodnevnom radu.

O najavljenim promjenama odgojno-obrazovnoga sustava u nas raspravlja Branko Bognar, i to s naglaskom na kvalitetnom inicijalnom obrazovanju i stručnom usavršavanju učitelja kao nezaobilaznom čimbeniku

kvalitete tih promjena. O utjecaju međunarodnih projekata na cjeloživotno učenje učitelja piše Nataša Ljubić-Klemše, o ocjenjivanju i vrjednovanju učenika raspravljaju Goran Lapat i Jelena Gornik, a o pouzdanosti i korisnosti studentskih anketa o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju pišu Tatjana Badrov i Ivan Sekovanić. Dva su članka sa stajališta medicine: u jednome se prikazuju namjere i znanje učenika o dojenju (Marija Čatipović, Branka Pirija i Josip Grgurić), dok se u drugome analiziraju stavovi i zadovoljstvo učenika srednjih škola uvođenjem zdravstvenoga odgoja u škole. Dva su članka koja tematiziraju pristup odgoju i obrazovanju s religijskoga motrišta. Pero Aračić raspravlja o važnosti obiteljskoga i religijskoga odgoja, a Ana Thea Filipović, u svjetlu, po njoj, višeznačnoga pojma duhovnosti, propituje je li u vjeronauku u javnoj školi legitimno i moguće poticati duhovni razvoj učenika.

I naposljetku Vladimir Strugar pozabavio se stanjem i perspektivama osnovnoga školstva na području Bjelovarsko-bilogorske županije na temelju kvantitativnih podataka o tome dijelu školstva u toj županiji od školske godine 1992./1993. do 2016./2017. Njegov je zaključak (koji bi bez sumnje vrijedio i za mnoge druge županije) da će u perspektivi trebati donijeti novu mrežu osnovnih škola i empirijskim istraživanjima utvrditi čimbenike (školske i obiteljske) koji uvjetuju školski uspjeh te nastaviti popunjavati stručno-pedagoške službe u školama nedostatnim stručnim suradnicima, jer se povećava broj učenika s teškoćama u razvoju.

S obzirom na važnost središnje teme – odgoj i obrazovanje – objavljeni članci, sa zaključcima sa znanstvenoga skupa, bit će svakako zanimljivi i korisni kako za pedagošku praksu tako i znanstvenicima u odgoju i obrazovanju kao poticaj novim interdisciplinarnim istraživanjima u odgoju i obrazovanju.

Ivan Rodić